

Henrici a Luellar me-
dice facultatis professoris
primi: opus insigne: ad li-
bros tres predictionum
Hippocr. Comento etiã
Gal. aposito et exposito.
Anotationes eiusdem sup
primo libro que interlegẽ
dum occurrere.

NEC NON SVMMARIVS
INDEX EORVM QVE
OPVS CONTINENT.

De Real coll. de Sta. Rita dos Ag. Dy. de Coimbra

Conimbric.

Cũ gratia et Privilegio.
M. D. XLIII.

P R E F A C T I O

DI V O I O H A N N I P I O, F E L I C I,
 I N V I C T O. L V S I T A N O R V M.
 R E G I F O R T I S S I M O. A F F R I
 C O. E T H I O P I C O, A R A B I
 C O. P E R S I C O, I N D I C O,
 T R I V N P H A T O R I
 M A X I M O. E N R I
 C V S A C V
 E L A R.
 .S. .D.

Ogitanti mihi regum optime, atq; in ea animi premedita-
 tiōe diu versanti, cui potissimū hoc opus scriberem, venit in
 mentē illud qđ A lexādrū vix in mortis periculo constitutū
 respōdisse fertur, percontatū etenim cui iā principatū relin-
 queret, se dixisse aiūt, ei qui optim⁹ esset, ego vero si pte licet magnis cō-
 ponere pua imo nulla, cum in vniuerso terrarum orbe inter christianos re-
 ges. nullū esse videam q̄ tibi morib⁹ aut potētia vlla ex pte cōparandus sit,
 tētavi quidē nō semel, istud opusculū tue celsitudini nuncupare. Nō quod
 magnū aliquid fore existimem, sed ipsū quod alioquim externi homines
 pro tuis sūmis virtutibus factitare solent, nō iniuria facturum me ea arbi-
 tratus sum. Tibi enim soli qui lōge omni virtute. vniuersos christiāos prin-
 cipes, a tergo relinquis, ista que imortales animos redūt, dicāda merito sūt.
 nā si reges fulsisse videmus in bellis, obsiluisse tñ in pace. quod si regū atq;
 imperatorū animi virtus ita in pace, quēadmodū in bello valeret, dequali⁹
 profecto atq; constantius sese res humane haberent. vt cū Salustio loquar,
 alios vidimus togā, sed nō siml arma honestasse. cedāt cū Cicerone arma to-
 ge, cōcedat laurea lingue. Deniq; nlls est cui⁹ virtutes vitiorū aliquo confi-
 nio haud lederent, te aut vnum cādidasūt litere, honestarūtq; arma, qđ tan-
 dē, virtutes oēs per alios alioquim varie dispersas. Deus optim⁹. M. in te
 vnū colectas redegit. Nam si in bellis preclara facinora tua contemplerur,
 quis adeo rerū ignarus, qui aliorū cū illis censeat comparāda. Que omnia
 haud imerito pretermittenda duxi, tum ne adulationis notā subirem, tum
 quod si eorū seriem scribere vellem, magnū profecto volumē essem reple-
 turus. Quod sane breuitas epistolaris minime pactis omitto q̄ succūberet
 materie ingenii mei tenuitas, & presso atq; nitido Salustii historicorū pri-
 cipis stilo, aut oppiparo & Facundo Titii Liuii caractere opus esset, qua-
 propter santius proinde atq; prudentius esse ea sub silentio preterisse du-
 xi, quam pauca breuiter diminuteq; dicere. Hoc autem non pretermi-
 tam inter plurima. Que me acriter vrgebant, vt istud opus qualecunq;

EPISTOLARIS

qualecunq; est, tue celsitudini dicarem. illud potissimū fuisse, quod videam neminē esse. qui non intelligat, quante sit tibi cure. R. P. hanc Lusitaniam cum ceteris rebus, tum vel precipue in re literaria quā florentissimam efficere quāq; tibi iocundū sit, & semper fuerit, Literatos qui sunt tuo ministerio dedicati, presertim eos quibus a te demandatum est, in hoc colimbricie florentissimo gymnasio bonas literas profiteri, omni ingenii ope suis prodesse, quos erudiendos susceperint. Favor etiā tuus. & benevolentia erga Literatos me quoq; non parum impulsit, & quo magis tua noua & incredibilis virtus est, non modo hec benevolentia, qua Literatos amplexari soles, nuda & sterilis est, sed adiungis benignitatem, atq; adeo pro regiis opibus magnificētiam. Et huius quidem rei, testis est lutetia, atq; alie Academicie, in quibus tot scolasticorum agmina de tuo alluntur, & hec voluntas singularis tua, quē admodum in sapientiam & cultum ingenii sis affectus, testatur. Ob idq; visus mihi, opere preciiū singulare futurus sum, si horas vniuersas in compositione istius opusculi conlumerem in gratiam studiosorum. Quod quidem quo tibi iucundius fore spero, eo decurro alacrius. De operis autem qualitate & vtilitate nihil ad me attinet dicere, esto penes illos iudicandi arbitriū, qui in ea qua nos materia, aut certe pari ingenii vires prius fuerint periclitati. Hoc vero opus. R. T. Ma. Benigno (vt soles) serenoq; vultu accipies, quod si tractatione placere non possit, inscriptione saltem placeat.

V A L E.

THOMAS RODERICVS MEDICVS

[The following text is mirrored bleed-through from the reverse side of the page and is largely illegible.]

P R E F A C T I O

EIVSDEM ENRICI AD LECTOREM
B R E V I S C O M M E N D A T I O.

Eustestis conscientie me, quod ad ostentationem nihil facimus, sed publicam anhelantes utilitatem (Si quid utilitatis hoc habet) postquam piissimo Iesu permittente, ex iussu serenissimi regis Iohannis, in hac felicissima Colimbriensi Academia medicam facultatem profiteamur, ne hora sine fructu pertranseat, quod temporis a publico legendi labore supstitit, huic Hip. operi dedicauimus. Quod licet a tot celebratissimis viris priscis, ac nostri seculi, expositum sit, ad manus nostras usque peruenit, nisi Thadei expositio, hominis inquam doctissimi, sed ad multa spaciati, ob quod non ut expectabatur, scripsit. Nisus sum ego id tantisper illucidare, saltem ansam dare, affectantibus simile subire laborem. proposuique ad auctoris mentem, tanquam ad scopum, intendere, parum digressus, expositoris officii haud imemor, non tamen succinte adeo, ut aliquid utili pretermittam, aut obscurius coguar loqui. Gal. vna cum Hip. explicando. & si fas est, quandoque conferens de sententia Gal, sue intentionis rationem efflagitare. nouam litteram Hip. ac Gal. iuxta Laurentiani interpretationem prosequimur, veterem, cum opus sit, ad maiorem lucem citando. Suscipe ergo Lector benigne, hoc nostrum opus, & si quid inaduertenter dictum conspexeris, pie tolera. dentesque, si cui insunt acuti, cohibeat, obsecro, propter nomen regium, quod vocavi propitium. ac prope est, alia nostra inscripta videre, que sinam dilacerari libentius, & famem (si qua est in viuos) faciare suam. Sed o quam longe hec a studiosis quibus hec inscribo.

T H O M A S R O D E R I C V S M E D I C I
ne professor, eiusdem artis studiosus.

LEgi nuper natum apud nos opus prognosticorum eximii doctoris Enrici a cuellar, legi & admiratus sum. De quo, visum est mihi admonere vos, quid sentiam. Puto enim subituros vos libentius meum iudicium, & maiore cum fide audituros, quam vel vestrum ob artistirociniu. & qua adhuc caretis saluam, vel auctoris ob eam qua nemo mortalium liber est philantiam. Ostendit liber plane doctum artificem, & reconditam in medicina & philosophia eruditionem. argute dubitat, acriter disputat, firmiter satisfacit. nusquam remissus, nusquam eneruatus, nusquam mollis est. ubique lacte proponit, concludit, breuiter, demum charta modica est, fructus imodice. Et quo magis laudes, & admireris operis materia exuca est & nuda, neque giros pactitur, neque tricas. non tolerat importunas cauillationes verborum

non

E P I S T O L A R I S

non multum nominum diuisionem, non momentanea puncta & monstra eiusmodi ociose mentis, quibus superior etas mire alliciebatur, imo deludebatur. Non hec inculcat vir doctissimus, sed sterile propositum erudito pectore fouet, & abstracto doctrinae suae calore fecundat. doleo tamen vicem illius, quod scio futurum esse, ut apud quosdam delicate auris viros, ne dicam mollis & effeminate, dum nihil recipiunt, quod Ciceronem non sapit, nullam paginam laudant grece dictionis experte. Frigeat vestra fetura, & libri dignitate ex inculto sermone, estimant digni homines, qui perpetua multarentur Grammaticorum schola, neque ignoro dubitatum esse iam pridem, & versatum hoc argumentum in utraque parte a viris doctissimis, num officiat ars dicendi rerum scientie, an ita necessaria sit, ut preter eam res ipse dignosci nequeat. neque id modo agimus, ut in vniuersum, aut hoc suadeamus, aut illud. sed quemadmodum sentimus in hac arte fieri non posse, ut qui vel grecas, vel latinas Literas ignoret, non caliget sepiuscule, hallucinetur, & cecutiat, ita e diuerso danados esse puto, & longe fugandos literatulos quosdam dementatos homines, qui si plinium ceperint in manus de re medica loquentem, laudant & admirant, si celsum, si aurelium. rasum non tolerant, Aui repudiant. Scatent (inquiunt) erratis ob linguarum imperitiam. iniquum est ac prope impietatem conferre inter se authores grauissimos de re literalia & nobis preclare meritos. At ego Rasii sententias suspicio, Aui placita admiror, agnosco in illis interdum vitia, quae cauere, nostre prudentie est, ubi agnosimus errorum originem, interpretatorum fuisse negligentiam. Probo celsum & plinium medice agentes, sed maiora sunt & commodiora, quam in illis desidero. Ea posterior inuenit Gal. excoluit Rasius, excerptum Aui. itaque nemo est tam surdus, cuius auribus eloquentia non sona sit, nullum palatum tam scabrum est, cui non sapiat Plinii lenitas, sed hoc leocina sunt non scientie. Placet egro pharmacum ex aloe nullo mele conditum, placeat medicene tironi barbarie oblitus Rasius. Ita imperitiam compendio sanabit, si setetur non que dulcia sunt, sed que comoda. Christiana tuba beatissimus Paulus, & si incultus inquit sermone sum, non tamen scientia. neque vero author prorsus elinguis est, suam habet phrasim, quam neque cursu suo mulceat, nec sententiose exasperet, caluniabatur forte inscriptionem quae nomen predictionum sit eius libri, quae Hip. inscripsit proreticorum. ea. n. est verbi greci interpretario, sicut hic vertendum fuerat presensionum pro greco prognostico. De qua nominum dissonantia fuerunt, qui opinarentur, ita distare, ut prognostica sepe succedat proretica multa ex parte. contra quos pronunciat Gal. prologo proreticorum. re, eadem utroque nomine signari, quae quanto tempore a quo concipis, prognostica nuncupant, cum presens apperis proretica, quae si eadem utraque sunt, non est quod vitio vertamur auctori, quae si mutuat sit titulum alicui operis. sequitur Laurertianum, qui fidei vertisse presensionum. Vos discipuli amatissimi discite frui magistrorum laboribus, & quod vobis faciat suadent. Dominus Ihesus pariat fructum sexagesimum & centesimum.

V A L E T E

PROLOGVS.
PROLOGVS OPERIS:

Hic si Hip. raro vtatur prefactionibus, ad libros quos edidit, vt initio operis istius affirmat Gal. huic tñ nō simplicē, sed geminā apposuit. Quā ob rē nec inditens videbitur, si nos vnā aliam ad tironū instructionē, pro opīq; intētū in presentiarum apponamus. qua, ea quæ in librorū aparatu solent queri punta, explicētur & apperiant. que quidē & si plura soleāt peti, hoc tamē numero cōtinētur. ipso authore duce, qui librū sectharū Gal. cōmētavit. siue Alexādrinus sit, aut alius. Est prim⁹. si talis liber est proprius genuinusq; ipsius authoris an putatiuus & adulterinus. Secundus, que sit inscriptio operis. Tertius, q̄ authoris intentio in eo opere. Quartus quam vtile sit tale opus. s. cui parti medicine attineat. Vltimus. quē ordinē legendi habeat, hoc est quē locū inter illi⁹ authoris libros, primum igitur aggrediēdo dicim⁹, aliq; authores fuisse huius nominis Hip. vt Thesali filius. qui aui. nomine fuit nuncupatus. Thesalus vero Hip. coous fuit filius. 6. epidimiarū in plogo, & multis locis illius libri. Ergo siue quippiā a tēporū iniuria nictētes volumina sua tutari, Hip. magni nomine, ea inscripserint, siue ipsius filius aut nepos, aliqua dictauerint que Hip. nomini. dedicarūt, seu aliquot, a magno Hip. collecta, ad lucem reduxerint, aliquos sibi miscētes regulas. Hoc vnum elicio, vt de plurimis sic magno Hippo. attributis libris dubitet Galenus, tales libros spurios appellans, tanquā minime consonos tanti autoris grauitati, ac scensure. vt est. 4. de ratione victus in morbis. 6. epidimiarū. liber prorrheticorū. & plura id genus. De quo in primo prorrheticorū sup textū vrine in turbulenti sic ait adde q; ennotiationes. s. propōnes apho. adeo excellent, vt plane dicant, grauē eius libri authorē esse. presens vero liber. s. prorrheticorū absurde in multis. &c. Nusq; tamē inuenim⁹. librū presentē, Gal. refutasse. repudiasse, ve aut ipsū non esse magni Hip. aliquo modo dubitasse. vt ex sexcētis locis Gal. est colligere, sed vnus instar mi. le i. 6. epidimi. cōmento. 2. sup textū. (In calidiorē firmiorū) vbi hoc, vocat exactum opus Hip. & illud de fracturis, & de articulis. propius ergo magni Hip. est liber iste, de operis autē titulo, dat dubitandi rationē Gal, qui in. 3. libro de morbis vulgariis, eodē cotō. Hip. tū in presagiis, tū in predictionibus citet. desideras ergo scire, si idē sit opus, & beninoniū. aut cui cōgruat nomē presagii, cui predictionū. Pro quo notandū est. vt lingue grece peritissimi aiūt, qualis noster Thomas, in epistola qua, nostrū audientibus cōmendat laborē, q; prorrheticō grece id sonat, quod latine predictio. scdm quod, taxādus veniret ille Laurentianus, quē sequimur. qui predictionū vertit. cū talis sit titulus prorrheticorū, & nō prognosticorum. quod est grece huic operi titulus. Quod vertendū erat pressensionum. dicim⁹ autem nos ex Gal. sententia in

OPERIS.

prologo prorethicoꝝ. q̄ liber presens & predictionum & presensionũ dici potest sũfulti Hip. intẽtionẽ in hoc prologo. cum ait, presentiens, & predi cẽs. corã egro. Sed mea snia, predictionũ titulus magis quadrat. Nam licet prognosticõ sonet presentitum aut precognitũ. hoc est conceptum in men te & cognitũ. & vt ex Gal. dicto loco. hoc tale, sit radix eorũ q̄ viua voce ex primi possũt (iuxta Arist. sniam) lib. primo de interpretatione. Cũ ait quis autẽ predicere valet, q̄ minime p̄cognouit: inde ergo, si predictio ad publi cã vocis expressionẽ ptinet. presẽtia ad mentalẽ noticiam, colligo. q̄ vocula predictio magis ambiat huius libri propositum & congruat. nã earũ trium utilitatũ quas hic liber continet, ea q̄ fit, reuelando aliquot ipsũs egrotis q̄ ipsi minime dixerẽ, aut famã suã tutãdo infirmi morte presagita, ceteraq; apperiendo, q̄ futura sunt. tantũ inquã talia, ac uali voce significãt. Ob que nõ taxãdus sed cõmẽdãd⁹ potius Laurẽtianus est. distat autẽ prorethicoꝝ pertractatio, ab ista nostra, grauitate, & ordine, vt post dicet. temp autẽ pre sagioꝝ liber, vbi inueniat citatus p̄gnosticoꝝ intelligitur. Gal. in mille lo cis. sit nobis vnus alioꝝ exẽplũ. in 6. epidi. i. cotãrio primo. sup̄ textu tuber cula acuminata. vbi citat Hip. in hoc primo lib. verius finẽ de apãte in ma cronẽ ducto, ac ruptionibus apãtum sub nomine presagioꝝ. De quibus nos late in glo. quasi presagiũ, sit id futurũ, qd̄ animus presentit. vt vocula pro gnosticõ desiderat. De. 3. vero pũto, dicim⁹ authoris intẽtũ esse. futura ip sũs egrotis dicere, presentia, ac preterita, q̄ morbi vi esse habẽt. qd̄ fiet serio sa, discretaq; horũ signorum, q̄ hic pertractat cõsideratiõẽ habita, tũ mor borũ naturas, tũ virtutũ regentiũ nos, cõtẽplando, quo consequet eũ finẽ in illistib⁹ utilitatib⁹, de quib⁹ in prohemio ab Hip. nec mireris, & si res ip se, ita ad esse, sicut ad cognosci se habeant, aliqd̄ qd̄ nõ ẽ. i. futurũ cognosci posse. nã res ipsa duplex habet esse, alterũ ideale in causis suis, alterũ existẽ tie, ergo esse virtuale futurarũ rerũ, hoc est in causis suis, fundamẽtũ est co gnitiõis huius lib. argumẽto nobis sunt rustici, naute, & astrologi, qui õnes futura p̄dicãt cognitis causis, q̄ pregnãtes successus p̄mittũt sic in presẽtia rũ, p̄ ea q̄ dixim⁹, si attẽte ipsa cõsideret, est ali⁹ pũtus. q̄ utile sit opus istud de quo cum statim mlt̄a. ea sola snia Gal. in. 3. de morbis vlgarib⁹ libro. cõtẽ ti sum⁹ cum sic ait, tam numerosa hec doctrina cõtinet. vi recẽseri minime queãt. & illico subdit, nõ posse doctrinã meliorẽ eẽ q̄ Hip. in presagiis, cu iuscũq; virtutem signi sigillatim tradẽtis. Hec ipse. nam & si liber prore theticoꝝ fere eiusdẽ sit farine. lõge distat ab hoc. iplomet Gal. dicẽte in primo prorethe. cotãrio. i. sup̄ textu vẽtris v̄de rubẽs. in p̄gnostico igit̄ seorsũ sig norũ singulorũ virt⁹ declarat atq; eorũ q̄ affectionẽ indicãt vnã cõcursius aliq̄do est script⁹, i hoc autẽ lib. prorethet. lepi⁹ i vna, diuersorũ generis signo rũ cõcursiõẽ, cõplura sup̄flue iplicant. de alio autẽ pũto. dicẽdũ ẽ. q̄ sine ali quo utili cõcepto ab hoĩbus, hec, aut illa ars inuenta est sic Gal. illo pulchro

PROLOGVS.

libelo de constitutiōe artis medice. ita inuēta ē ars q̄ finitatem conseruaret
aut cōmissā instauraret medica nomie. cuius inde ps altera therapeutica. q̄
tres ptes in se colligit, ipsarum vna ē p̄gnostica eodē loco. Igit̄ pti curatiue
suditus ē noster lib. cum tot cōmoda sibi imp̄t̄iat, vt in p̄logo de vict̄ rōne
i acutis Gal. q̄ si arabib⁹ placere vis. adde habitum istum ēē theoreticum. cui⁹
nec modum aut opis q̄litate doceat imediate. & si inferi⁹ lib. 3. incidēē i tex
tu de gurguliois i sicione, qd mere praticum inmiscet. Quē autē iter Hi.
libros locum habeat. Scim⁹ Gal. infra i p̄hemii fine dixisse, vt ātponēd⁹
sit epi. lib. pro cui⁹ enucleatiōe notādum ē ipm Hip. plurimos edisse libros
quorum primum, credim⁹ fuisse epi. libros. tanq̄ historiā quādam & me
moriā eorum q̄ in pratica sibi cōtingebāt. ob qd sepe nomē infirmi. locum
& alias circūstācias inserit i textu priusq̄ ad morbum accedat narrādum.
vt Gal. testat. 6. de morbis vulga. cotario pri. i fine text⁹. acutum habētes ca
put. expimētalia, artis initium fecere i p̄logo methaph. Arist. & sic ea, q̄ i in
numeris visa sunt egrotis ad quādā certā sūmā Hip. collegit. vt ipse Gal. in
lib. 1. pr̄erret. cotō. 2. sup̄ textu stomachi dolore, vbi habet hāc sniam. vt ea q̄
in libris epi. i egris cōtingebāt, i presagiis, ac aph. ad vl̄ez methodum re
duxit. Ob qd Gal. eā sup̄iorē sniam habuit vt merito lib. epi. hunc seque
ret, vt si quā doctrinā hic tradictam, libet resoluerē, scruteris i eo lib. p̄ticu
ria q̄ hic nō licebat recensere, vnde he sūme & aphō orte sunt, sic in prologo
epi. requerit̄ preterea presagiorum lectō, sic in fine prologi, sūme cōsulit
ad p̄fectā eruditionē, manu ducere vniuersalia ad singularē p̄tractationē
cōfirmādā, certitudie expimēti visa in p̄ticularib⁹. sicut & ratio approbat ex
pimēto habita ex Gal. mille locis & ideo mācha est ars alterocuriū defficiē
te. cū quo ēt notes, vt nihil dubites. sniam apho. p̄ponēdā huic p̄gnostice in
docēdo, cum certiores & magis cōēs snias cōtineat. fuit .n. apho. lib. pro the
sauro veritatum in senio ab Hip. cōgestus. vt priō de crisi ex Gal. patet ac i.
6. epi. cotario. 2. sup̄ textu. ex adibitiōe vt ea snia apho. posteriora capitis
dolēti. inscripta erat in lib. epi. p̄ verbum iuuuit. in apho. p̄ verbum iuuat
q̄ si i epidimicis libris, solū iuuamētū fuit p̄ticulare illi homini. nunc vero i
apho. post lōgā exp̄ientia oibus iuuare proponit̄. ecce igit̄ auditor amātis
sime, q̄ scire cupiebas ante ingressū opis. hortorq̄ vt paginā videas i fine li
bri sitā, q̄ aliquot puncta adiecim⁹, q̄ inter legēdū nobis visa fuerūt sup̄ pri
mū hui⁹. qz nōdū tot⁹ liber erat prelo dat⁹, ibiq̄ reperies foliū castigās mē
das & vitia ex prelo, q̄ plura sunt tum mei absentia, tum orthographorum ig
navia, sed omnia facilia sunt huius artis auditorib⁹, ad librorum ergo diuī
sionem & expositionem litere accedamus, spiritus sancti auxilio humiliter
ip̄lorato q̄ sui roris itima sp̄siōe, rusticorū cor, docile, facile reddit & inspi
rat vbi vult. & mihi spiritualē salutē cōferat, de inde lucem ad sequētia, dixi.

Prologi Finis.

operata nisi caliditas inata, licet nō sit excusatio a comunitate extranee, & de illaudabili dixit in fine. cap. qđ est fetidū significans putrefactionem, & est cōtrariū maturationi, significat dominiū caliditatis extranee. dic tu sup nlem calorē. ex quo cū motus suscipiat nomē a termino. & tale sit pus fetidū diuer forū colorū, quis dubitat talem actionē vocari merito putredinalē, & non nlem. & si (pro partibus q̄ saluant & debito modo comiscētur) illa alteratio sit coctio. & semp est coctio, & intenta a natura, & a calore naturali iocoacta & si infortunetur sepe: resistantia obiecti, in tātum pasi a calore putrido, vt potius ipsius putridi quam naturalis appareat effectus. est igit suppuratio digestio, nō simpliciter saluans obiectum nec ōnino a putredine muniens, nec ois digestio potest a quocūq; gradu putredinis saluare, & si Gale .3. artis curatiue dicat. vt alteratio sit faciens cessare putredinem. aliquādo enim potest (dum humor nō sit valde vitiatus) iuxta ipsum, in exēplo de vino alterato cotō illius vbicūq; cibus preter naturā. in aliis vero sat sit defēdere, ab vltimo quod posset esse de putredine, si enim semper ōnino cessaret, nec i vltima parte status esset febris. quādoquidē coctio sit consumata. nec inde arguamus qđ dixerit. qđ vacuatio educat substantiam. q̄ mansit ex alteratiōe vt alteratio perse ipsa, non castiget vt diximus ōnino humorē aliquādo. sed describit ibi duo instrumenta ad febres materiales. & vis alterationis est facere cessare putredinē oīo, salua substantia, quod si non potest: succedat vacuatio que educat humorē a quo non oīo cessauit putredo. & in talibus alteratio disponit ad vacuationē, vt s̄m aliquos faciat cessare putredinē. scilicet disponendo ad euacuationē, per quā absoluit humor a corpore. Sed de his haectenus. Quod si queras quando dicis alterationē disponere ad vacuationē istā: qđ suppuratio dicit: disponit ad vacuationē illius cōprehensi humoris. Dic qđ sic (iuxta sniam Aui. 4. primi in verbo) cū aut humor vno fuerit compressus loco non moueat vsq; ad perfectā maturitatē. qđ dictū etiā in suppuratis materiebus locū habeāt. vt aperto abscessu, facilius deponat pus & multo citius curet vlcus. Et hoc Rasi. quār aut humor sub crasiori sbā possit nature esse obedientior ad expulsionē, quā antea. & si coctio duntaxat sit in medio modo substantie: & si q̄ arti cocta sint: tunc nature obediāt. & de aliis puntis pulcherrimis aliquando dicemus. Igitur illa species alterationis, qđ suppuratio dicit possita est a Gal. dicto. cap. 6. in primo de diff. febrū. in verbo est altera speties putredinis quam digestionē vocamus, i qua digestio preualet. & inter pessimā: & optimā. ex miscella ambarum inuenire est fere infinitas trāsmutationes huc vel illuc inclinatas magis. & qualiter media possint esse infinita & multo plura quam extrema. & si intelligitur de medio motus: an forme, ibi est videre. Non debet pus comedatū, eē horribilis odoris: quia indicaret vehementē putrefactionē, quāle non decet re coctam pfecte habere. quandoquidē victoria sit calidi inati, cadauera autē

sūme feteant. Cum igitur odor laudabilis, sit signum perfecte comixtionis
 humidi cū siccō, qđ etiā est fundamentū pro saporibus gratissimis, ipse tñ
 sapor, odoris est materia, vt ex illa preclara mixtiōe, suauis pullulet fumus
 nars afficiens suauissime. iuxta quod de spibns nostris, qđ vltimū habeant
 digestionis, esse suapte natura aromaticos. Dixit Arnaldus in speculo. vn-
 de quantū odoribus alliciātur, cot̄ illius facilius est &c. & quantū optimo vi-
 no. & quantū fetor destruat eos: per te vide. cum igitur putrefactio sit mot⁹
 oppositus coct̄ioni, que putrida sunt horridū habent odorem. Et tanto intē-
 siore quāto putridiora. Ceteris tamē paribus. quod notant̄ dico, quia pl̄e ē
 rē non sic putridā magis fetere, quia illa plus fetent qđ in olfactū plus impi-
 munt. & talia sunt qđ plus euaporant, & talia sunt qđ plus caloris actualis va-
 porisū habent, non tamē quāto plus est caloris in re, est plus putredinis. cū sit
 inuenire pessimas putredines cū sat lento calore, vt in pestilentialibus. Ob
 quod ī quibusdā earū nō alterat̄ pulsus alteratione magna prima. 4. saltem
 quo ad differentias qđ ostendant excessū caloris. si igit̄ putredo non potest
 esse absq; fetore, inde superfluitates a corpore expulse aliquē fetorē habēt
 quia ex improportione obiecti aliquē gradū putredinis habent. qui latitu-
 dini sanitatis etiā optime est cōpossibilis, & quare homis egesta plus feteāt
 & si id ē ob vim concoquētē fortiorē, qđ plus etereogenia discernit, an ob va-
 rietatem eorū qđ sumunt (varietas namq; multū ad corruptionē facit, vt in
 aqua pluuiāli est videre) tu vide. Videātq; magnates tanta ferculorū varie-
 tate gaudentes, quid luchiētur. ob quod necessū est pus vt cetera superflua
 alicuius esse fetoris, ob vestigiū putredis, nec omnino esse ipso priuatū, vt
 reliqua laudarem⁹. extēctionē. n. caloris n̄is monstraret, ex quo nulla est eua-
 poratio: q̄re aut̄ sanguinea corpora ad hircorū morē feteant. 8. de morbis cu-
 rādis. & priā. 4. quare sub acelle plus, & qđ min⁹ euētant̄ partes, quere ī probl.
 Arist. Pus ergo noctū est fetorē hēre: sed laudabile pus nō habeat horribilē.
 De albedine p̄ inde aliqd dicendū est. Ob qđ notādū. qđ intētio facultatis al-
 teratiue mēbrorū est qđcūq; obiectū sibi p̄sentatū reddere capax sui finis &
 p̄fectiois. s. vt pars reddat̄ sbe mēbrorū. qđ si infortunet̄ ī actu suo, facit qđ
 est p̄e. qđ facit, disponēs antecedētes & cōsequentes p̄ tali fine in ducendo,
 de quib⁹ altera ē albedo. quia igit̄ mēbra nostri corporis radicalia, alba sunt
 vt libro de semine & aliis lociis, inde & obiectū passū redit̄ albū. verū extat
 qđ hec rō nō est sufficiens. & ideo Aui. 3. 4. cap. 23. locut⁹ est p̄ verbū dixerūt qđ
 dam, nam caro cum sit rubea generat pus albū. & si est aliqua caro seminalis,
 & illa alba, an tota caro in absentia sāguis alba sit, & si caro epatis fiat rubea
 ex sanguine, an sanguis ex ea, inde placitis discusū est. & si ad carnem instau-
 randā presuponat̄ humiditates. & qualiter omnia vulnera apparent ru-
 bea, & qualiter quippiam iugulati dormientes aut timentes emisserūt sub-
 stantiam albam & non sanguinem. 3. de histo. capitu. 19. est videndum. Cum
 tamen

tamen

tamen asserendū sit, dispari esse albedinis nostri corporis mēbra, vt admodum amurce seu fecis olei sit pus quod ex substantia epatis emanat, alibi videndū. & ita pus variari i colore, pro diuersitate membrorū cōsentaneū est. potissime q̄ mixtura putridi caloris, frangit eam albedinē, ad citrinū nāq̄ declinat in vlceribus calidis. nec cogor dicere q̄ nigrū fiat omne pus, eo q̄ calor agens in materiā humidam denigret. prima pri. id enī est a calido absoluto, & non modificato, nec anime instrumēto. nec a cepto solutionem, q̄ primo denigrauit, & tandem albificauit, & q̄ sic contingat. vti in cineribus. & q̄ ea sit intentio Gal. cōt̄ illius circa generationem puris. nam solum ibi introducit, quanto maior flāma sit tempore ebullitionis, quam postea. sicut in cōbustione lignorum cōtingit. Ergo pus induit albedinem potius ex fine, q̄ ex materia. non q̄ inde colligas albedinem aut aliquam qualitatem ingredi rationem nutritionis. sed consequit̄ actionem facultatis nutritiue, q̄ radicalib⁹ membris existens, q̄ alba sūt, a similet passū cum oībus dotibus. ob qd̄ semē album est. lac & similia. si autem vis, albedinem comitari, q̄ exacte cocta sunt, ob qd̄ pingendo alba est, lac, & similia. Iuxta sententiam Arist. & si pus putredine fiat, lac vero coctione. nec cogor i presenti enucleare, an potissima causa albedis sit aeris inclusio, vt in spuma apparet. & q̄ res concocta fit porosior & inde sub maiori luce & aere, & inde albior. nam ista egent maiori declatiōe sunt tñ ista Arist. in. 3. de histo. cap. 19. in quarto de gnatiōe animalium. cap. 8. in. 4. cap. 6. Ergo pus apud Gal. & Hip. sit album & si nō sūme q̄ coctione fit in membris albis. vt saltim alimentum sapiat quo ad colorē, cum vero ab illa albedine remouet̄, de defectū manifestat nature, vt humorē non superarit, aut imense putredinis est signum. Equalitas & lenitas in pure. dotes sunt ex parte substantie se habentes, & significant victoriam calidit̄ n̄lis, & exactam coctionē. quandoquidē est equalis & lenis ea substantia, qd̄ pro discrepantia ad ilaudabile pus, possuit Gal. dicto cap. 6. i primo de diff. feb. sub quibus conditionibus substantie crassities quedam intelligitur. concocta. n. grauiora sūt. 4. methaurorum, vnde ex equalitate, colligimus totā massam passam a calore, ex lenitate vero perfecte passam, quia non acquiritur lenitas, nisi per exactā miscellam humidi cum siccō. qualiter autē equalitas possit esse pessimū signum in superfluitatibus, & qualiter illa non erit, cum perfecta lenitate, parti, prima. 4. cap. de signis febris pestilē. parti. 2. pri. de egestionibus & primo de crisi & 2. huius videbitur, & sic absit legere loco verbi lene, leue, vt in aliquo exēplari. quia oīa cocta vt dixi sunt grauiora. nec volo cauillari de pasta fermentata, scio enim nos experiri pus a pituita, si descendat in aqua, nene. & scio prolificū semē petere, fundum aque, & sedimentum fundum vrine. suis locis videndum, clarum enim est, quacūq̄ cōtinuata coctione, partes aereas & aquas magis consumi, vincentibus terreis que graues sunt. Vtri autē harum conditionum maior detur fides? clarum

extat q̄ leni & equali, quia perfectius ostenditur natura in substātia, quam in qualitatib⁹, ut infra de gradibus coctionis vrine patefiet. Vitupera ergo aut comēda, pus, iuxta conditionū dictarū conditionē De alio vero punto. dicimus, q̄ non solū super statu membri habentis abscessum licet per conditionem puris presagie, verū & super reliquis membris. ob quod ī patiente morbum galicum raro est in aliquo vulnere aut apostemate inuenire bene modigerat⁹ pus, imo eo viso, boni chirurgici statim id presumūt, ergo cōmēto illius in. s. apho. calidū saniem faciens. non potest contingere qd pessimū iu vulnere pus creante. si bone conditionis sit. nisi de p̄ccidens. opposit⁹ contingat, vti in pulmone ex cuius ruptura cum bono pure ptisimū incurrūt. Restat vltimo super quodam dicto Gal. in cotō cōsiderare, cum dixerit cōuersionem sanguinis ad sedimentū esse mediā inter veram alterationem q̄ ad mēbrorū sbām & hanc suppurationis. cum primo de diff. febrī. dixit putredinē apātum esse eiusdem rationis ad eā venarū. maxime cum sedimentum nihil aliud sit quam humor faciens egritudinē prima. 4. Respondem⁹ per aliquot dicta. primum est. sedimentū seu hipostasis non fit ex chillo in s̄anguificato, vt credidit trusianus in questione de hoc. sefellit. n. se ex antiqua litera cōri. fit enim ex defectu alimenti non conuersi ad membrorū sbām, & non in s̄anguificati, & si idem intelligitur de sedimento ī egris, & qualr verbum A ui. in cap. de hipostasi, & hec quidem hipostasis & c. habeat intelligi, & si idem sentiat Gal. i. de crisi. in verbo, quando sanguis est in via expāsiōis, infra ego declarabo scdm. Sedimentum in sanis melioris est conditionis ipso pure, patet, quia est effectus solū caloris naturalis, pus vero vtriusq̄. Tertium dictum pus est peioris conditionis, quā sedimentū in egris. patet putredo vnita est fortior ipsa dispersa. sed pus est loco vnico reconditū. Sedimentū vagat p̄ venas. itē in sedimentō egrorum preter ptes humoris febris, est reperire ptes alimēti mēbrorū nō cōuersi, ad mēbrorū sbām, vnde totū aggregatum non erit sic preter n̄e. Omitto loca nobiliora & viliora & maiorem cōculcationē. q̄ apostematibus possunt appropriari. Vltimū dictū. autoritas Gal. dicto. ca. 6. intelligēda est, q̄ ad vigorē signi. q̄a sicut cū signis coctionis ī febrīb⁹ nō exaltat febris, sic cū pure facto nō exaltat malicia apostematis. item similia sunt ī modo sue productionis, cum per modum coctionis calido & ab vtroq̄ in egris. & tandē si similia sunt, differentia sunt. Cum si a similitudo sit rerum differentium eadem qualitas. Est igit̄ clara discrepātia, q̄ doq̄dem in pure, magis refrāgat caliditas naturalis a putrida, minus ī sedimento. Ob quod media est actio in sedimentū, inter naturalem q̄ nō participat calore preter n̄i, aut m̄to minori ī egris, quā sit extremū victorie febrilis, aut putridi ī ipso pure. ob qd sedimentū si n̄e est, minus fetidū debet esse. Et sic de hoc primo libro predictionū, de quo infinite sunt gratie sūmo factori, qui ad sequentia dignetur, nos illuminare. quare &.

Explicit liber primus.

Claudi

CLAVDI GALENI IN PREDICTIONES Hippocratis. Liber secundus, interprete Laurentio Laurentiano Florentino.

De aqua inter cutem caput. ii.

Qua inter cutem omnis si ex acuto morbo existit: mali est: non enim sedat febre: sed dolorē admodū infert ac mortem fereq; incipit ex varie inani ac lumbis iecoreq; **SAL.**

INTER INITIA libri ipse dixit. Considerari cōuenit hūc ī modū morbos acutos principio vultū egri sit ne sū is bñ ualentū. Ita aliqui dicūt nō solū de vltu exitioso per morbos acutos, s; deiceps de ōnib; ipm facere sermonem, haud quā legentes finem sermonis vbi dico de morbis acutis, nec nō q; cūq; ex acutis morbis consistunt. Atq; cōstat vt de purulentis docuerit nō solū illis q; cūq; vigesimo die rūpi solent, s; qui ad .30. & .40. & .60. deuenērūt, atq; etiā ātea de morbis q; ad .40. vsq; diem p̄cesserūt vbi dixit, spirationis facilitatē existimari op; p; quā magnā h̄re vī ad salutē ī oī morbo acuto q; cū febre īfestet ac .40. die iudicet. Et itē hoc loco ait nō de quīs aq; iter cutem facere sermonē, s; q; cūq; ex acuto morbo existat, atq; etiā de purulētis tabidisc; deiceps docebit, & ad hec de q̄rtanis vt cōstat etiā diutis morbis igit vt aq; iter cutem oīs si ex acuto morbo existit mali sit neq; sedas febre, s; īferēs dolorem ipse dixit. Porro docuit geniturā ei; iecoris noīatim faciēs mentionem, atq; vnā cōi rōne ptis īanis q; sūt iciuniū & lactes, & itē ītestina tenuiora. Nā ī more est vocari illas ptes īanes q; cūq; inter extremā thoracis costā & ī his ossa habent. Atq; īanis vī oīs tal; sedes s; eā cū supnisq; ptibus vtrisc; ossis cōferas. At vero oīs tal; pars flaccida h̄r, q̄ties non fuerit aliq; pauloāte replet; esculentis poculentisq;. Ita mihi vī poeta has ipsas corporis ptes eo q; flacide sūt appellat laparas. Itaq; cuiuluis aq; iter cutem cōis genitura est vbi signatiois offm̄ ītercidat, etem̄ quēadmodū ī ventriculo coquūt esculenta pari rōne in iecore & venis prec̄ ococtū ī ventriculo alimētū. Quietā vt ī ventriculo interdū min; ītercidit cōcoctiois offm̄, interdū magis, ita ī iecore. Nōnūq; ei iecur afficit p; sese & sua vi, quēadmodū etiā ventricul; īterdū p; cōsensū aliarū ptū. Itaq; cōstat vt oēs sibi iuicem cōferentes ptes, aut q; a vicina sūt, aut q; a habeāt locietate; magnā ex cōceptaculis neruisq; afficiāt. In hūc modū iecur ex magnis venis & copulāt & lienis & vētriculo & ītestinis. Atq; etiā positura eorū ita vicina ē, vt q; dā cōtigat ip; q; dā p; p; modū tāgāt. Itaq; lienis neq; mentionē habuit Hip. siqdē de morbis acutis agebat, etei hoc visc; siml; p; lōgos morbos traxerit duritiē ad cōsensū agit iecur omniq; corpī p; tale mediū aquam inter cutem cōcinnat. Porro iecoris ac ptis īanis mentionem facit, ac docet differentias inter cutem ex illis quō p;cedente sermone perspicuum erit.

GLOSA

K iiii De con

DE continuatione libri huius ad precedentem nō est insistendū. cū sermones operis huius separati sint, vt ipsius sententie, & fragilem nexū habeāt. si quē ve habent, est q̄ prosequit̄, signa respicientia virtutē n̄em le s̄a. principaliter, cū in primo de inditiis super vi animata fuerit loquutus. seu prout dixim⁹ in p̄hemio. Soluamus igit̄ dubiū. vt Gal. qualr Hip. de hidropisi se intromittit, cū cronic⁹ sit morbus. si duntaxat ad acutos morbos se adstringit primo & 3. huius. est respōsio, morbos simp̄r diutios, qui tales inchoāt, nō esse huiuspr̄tationis. bene si fundamentū est acut⁹ morbus, ex q̄ diutinus emanauit. & q̄a ī fine libri huius p̄cedētis tota materia fuit de ap̄tib⁹ in regione nutritiua, quos morbos nacta est aqua inter cutē insequi. vt in p̄cessu litere videbit̄, inde est q̄ aliquo ordine particulari hic liber, quo ad sui p̄icipiū, est colligatus calci prioris. est igit̄ sn̄ia Hip. Omnis aq̄ inter cutem si ex acuto morbo existit. scilicet, apostemate cū febre, aut febre sine ap̄ate. nō simp̄r acutis, mō indutias dent, vt morbus iste ip̄m inseq̄tur. mali est. q̄doquidē ad mortē pōt cōducere, aut alios affect⁹ iducat notabil' nocu menti. Que vt clariora fiant, iustū est, finitionē ip̄ius hidropisis addam⁹. & sit ea. Aui. cum sat plana sit. 14. terti. sic hēt. est igit̄ egritudo m̄is. cui⁹ causa est materia frigida exupans, ingrediens mēbra, & crescūt p̄ eam oīa mēbra manifesta, aut loca vacua ptium. in quib⁹ est regimē nutrimenti & humoris. Ex qua, coiter colligant̄ tres species. hiposarca, ascites, & tipanites. Hen. n. due, loca vacua implēt. P̄ia vero, manifesta oīa mēbra (an textus iste possit intelligi de omnib⁹) dubitatū est a Thadeo in dubiis textus. videtur sentire de oī, p̄ verbum, omnis aq̄ inter cutē. l̄. illud verbū aliter possit itelligi. Doctor igit̄ ille cū videat causā imediatā hiposarce seu leucoflomantie flegma crudū, nō credit tantā cruditatē posse iungi febrili ardori. item q̄ loca a quib⁹ inchoat aqua inter cutem ex Hip. non sūt mēbra manifesta. sed dū taxat sibi iecur & loca inania. Ego aut̄ nō vidēo cur ipsa etiā nō intelligat̄, potissime, cū febrientes audacissimi sunt sup̄ potu aq̄ frigide absq̄ p̄uiliōe cōditionū req̄sitarū. cui ītentioni videbat̄ fauere antiq̄litera ī verbo. graue dine. q̄ illi speciei est satis familiaris. aliis vero speciebus, dolor ex extensioe paniculorū ventris & flatib⁹ inclusis, nec incōuenit, ex resolutioe calidi n̄is ex febrili calore, ad morbū frigidū peruenire. nam & si promptius arefatiui morbi succedāt. iuxta sn̄iam Aui. p̄ia. 4. tra. 2. capit. 4. in fine, in verbo & febres cum nō curat̄ s̄m, q̄ oportet presertim apostemose cōuertunt̄ ad arefationem, non tamen longinque pl̄tatis est, v iecur infrigidatū ex resolutione sui calidi generet frigidam materiam, que est causa omnis aque inter cutem. ad motiuum aut̄ principale inopositum, q̄ non tangantur in textu loca istius tertie speciei hidropisis, respondeo, q̄ Hip. duo intendit principaliter pertractare de his speciebus, scilicet stipticitatem imoderatā ventris & ipsius fluxibilitatem, quod symptoma configuratum est illis locis de quibus

bus Hip. in textu, dico. i. q̄ etiā hiposarca oriē a iecinore, q̄ si offeras, imo a defectu alteratiue oīm membrorum in actu vnionis, vt prima primi, & in. 7. quarti libri est videre, dico q̄ primo peccat epar, impossibile enī esset, si obiectum non esset preuaricatum, & ob cruditatem ineptissimum non conuertitur. quis enim potuit eam vim in omnibus membris eneruare, nisi ob dānam radicis. vnde spiritus infecti ac sanguis ipse pituitosus ob lact⁹ mēbris fatigat ipsorū facultatem, vt minime consequi possit finem suum, q̄ iterū epar cōpatiat tante membrorum itemperature, ac moli humoris qua inat⁹ calor suffocat, non dubito, vnde i choro quodam augent⁹ hec dāna. si autem vis tenere solū de duab⁹ speciebus aq̄ inter cutem intelligi n̄rūm textū, non phibeo. Alter punctus est q̄ harum specierū erit deterius signum, & p̄ maiori luce dubitamus non esse hunc affectum tanti pōderis, imo forsā eligēdum. Na ipsa febris poterit curare eum affectū & ipse affectus ipsā febre; nam A uicena in curatione ascitis, multum monet medicum, non deponat coleram absq̄ aquositate, q̄ colera est frenum illius cruditatis & aquositatis, a fortiori ergo ip̄a febris eam aquositatem exsicabit. A qua autē inter cutem erit p̄sadio ip̄i febrī, tanq̄ cōtraria, si. n. febrem in spasmofieri approbamus, cur non eadē rōne affectū frigidum supuenire calido? De prio sentimus, aliquam febrem puta efimeram posse iuuare hidropicum, temperando frigiditatem qua infortunatur. sed in hoc textu febris preibat aqua; inter cutem, nec eius aduentu sedatur, cum textus dicat mali est, q̄ non sedet febrem. plusq̄ potest nocere debilitando virtutem, quam sua frigiditate iuuare. maxime q̄ illa aquositas diu retenta super calefit, & auget febrem, ob id enim aqua exhibita in quantitate abbreviata suspecta est in febribus. Iuxta id Galenus in tertio de ratione victus in morbis acutis. quanto magis que retenta diu est, & preter naturaliter congesta non absoluta onino a putredine. impeditq̄ hic morbus per viam cause curationē febris, q̄ anhelitum impedit cōstricto diafragmate, febriens vero eget libera inspiratione. impeditq̄ nutrimenti distributionem, quo fit, vt sepe habitualis febris addatur priori, impeditq̄ febris curationem. prima apho. commento illius humide dicte. q̄ passiones sint opposite & in omni mixta & cōplicata intentione fatigatur medicus. Cum ergo per viam signi certificemur ex morbo acuto calido tantum permutatum esse iecur, vt frigidus succedat morbus, & id defectu calidi naturalis. ac per viam cause talis passio infesta fit febrientibus, ob quod clara est sententia Hippo. vt malum sit, aquam omnem inter cutem succedere ad acutos morbos. De alio vero puncto, crederem. hiposarcam esse minoris mali, quia minus nocumentum in epate significatur, cum non tantū infortunii sit gignere humorem crudum sicut aquositatem, aut flatum spirituosum, est enī hiposarca quasi trūcata actio i aliis corrupta. q̄ lōge peior est, alibi vidēdū, q̄ si offeras, de textu Hip. in. 4.

de ra

S V M M A R I V S

- Quotuplex cōmunitatis modus & si vicinia distantia ve magis afficiant & de vicinia oculorum ad cerebrum. fo. 47.
- Quid conferat supine cubare & cui obssit & de errore Matthei de spuro lan guinis cum aliis. fo. 64.
- Que sit causa lapsus infirmi ad pedes & quid anuntiet & q̄ litera noua ma gisquadret. fo. 66.
- Que pulsus contentiue cause & que principales & que loco aliarum succe dant & quibus causis inspiratio alteretur & qualis differentia in dolorib⁹ ipsarum partium adiacentiunq; cum aliis puntis. etiam in additio. fo. 78.
- Quot cordi, omni tempore euentatio necessaria sit & si febriat subfrigido anhelitu. etiam in aditio. fo. 91.
- Quid addat dies creticus sudori si eo fiat & si partialis poterit esse optimus cum aliis. fo. 93.
- Quid saltus subsultioe & quibus membris & q̄ arteriis & cordi insit non vt naturalis motus, cum aliis. fo. 117.
- Qua etate sanguis fluor magis accidat. & de mltiplici doctria circa illd. 126.
- Que alteratio sit illa qua pus fit. & si potest dici naturalis. & si putrefactio co ctioq; super eadem parte procedat & qualiter alteratione cesset putredo cum gloriosis puntis. fo. 247.
- Que sint corporis proprie particule & si id, de brachiis cruribusue & si cor sit in medio corporis, & de calore naturali motus instrumento & q̄ famelici conualescentesq; pigri sint motus. fo. 168.
- Quare vno neruo compuncto conuelatur totum corpus & quare extrauer so scinditur & de testium contratione vnde & quid significet & cuius, sit pe ius signum, cum omnibus istius propositi. fo. 176.
- Quid sonet dicere consuetudinem in actibus naturalibus se miscere, & q̄ pro conseruanda sanitate naturalis instigatio sit optima regula. & q̄ sonus nō sit in nocte naturalis omnibus. cū infinis floribus huius materie. f. 179.
- Quid dolor capitis continuus cum febre & an pure ex auribus terminetur & si talis expulsio mortalis sit & vnde inferi⁹ possit pmutari cū al pūt. f. 170
- Quid in cā q̄ hiemales abscessus tardius terminent & min⁹ reppetāt. f. 403.

De litera. R.

- Ratio computandi creticos post viginti integre & cur de trigin. quatuor sit mentio & quare non vltra. fo. 350.
- Ratio laudis vituperii ve in quouis signo, est secundum distantiam propin quitatem ad naturale. fo. 21.
- Rumpi apostema simul adintus & extra pessimum & si absq; dolore sit pu ris generatio. fo. 147.

I N D E X.

- Recidivationis inditia & que complecta solutiois & si sit idem cum radice.
cum aliis puntis. f. 397.
- De litera. S.
- Secundā huius artis utilitatē sub exēplo prudētis gubernatoris cū reliq. f. 8.
- Sanitatē uecessariā extra ptē artis prognosti. bene conditionatam. fo. 9.
- Sermones istius artis medice, muchos esse nisi ad particularia conducantur, vnde in vultu fedo sui ipsius preponitur efigies. fo. 22.
- Signa esse irrationalia aut secus, a toto genere & quantitate, aut quod ea esse absolutum aut ad qualitatem signorum & quid hoc dicat. fo. 23.
- Sps de natura lucis eē & cur morū a cane rabido aborreāt aquā cū aliis. f. 49.
- Sex ppositiones explicantes per ordinem cuius membri affectu lachryme inuoluntarie fluāt. fo. 50.
- Sucipiendo intus ā extra mittendo visus si fiat. & cur versus faciem dilusus manus vertat. fo. 85.
- Signa ex spiratione certiora eis que ex pulsu & Hip. de pulsu nullum verbum & q̄ in eundem finem ordinentur. fo. 36.
- Spirationem nō deuiā a naturali ordine magni momenti pro salute in acutis. & faciliores cognitionis in suis diff. pulsu, cum aliis istius propositi. f. 92.
- Si febris acuta necessario sit assidua. & si anxio fuit liber a feb. & q̄ sit ratio constituendi acutū morbum cum singulari digressionē ista omnia explicante etiam in aditionibus. fo. 94.
- Sudoris finitō & si pōt nris dici & i quo discrepet a loco cū al' isti ppositi. 97.
- Si morb' particularis sudore cōi absoluat nō rōne ptis sed cois materie q̄ febrē alia rōe fūdat & qualr eē calidū pfferē cōmuni sudori cum aliis pūtis. fo. 99.
- Sinistre partis apostema quoad metū non esse vnus rationis in iliali & precordiali sede & si ventriculi apostema eximitur inde. fo. 112.
- Sāguis fluorē ex directo ad sedē affectā optiā iudicatōe, & utrūq; mē. 123.
- Sāguie extra venas nris nisi i corde & si i crāe nris. & q̄r i p' vertit. 141.
- Signa ex genitalib' virtuti vitali cōtribuēda que sit illa & q̄ p'cipali valde affinia & de signis e talibus vt sunt organa specie i cum aliis puntis. fo. 174.
- Somnum dici naturalem & qualiter & de causis ipsius ac interruptionis & q̄ pessima sit nostri temporis consuetudo. fo. 178.
- Sōnū mane factū fer nre & q̄ sāguis tūc moueat & si tū ois feb. remitat & q̄re meridian' mal' & post flobot. & q̄ quibusdā licitum sit tū dormire. fo. 179.
- Sōnum vigiliāq; superfluere malum, sed raro in acutis prolixus somnus. & si nullo pacto dormitat pessimum. fo. 180.
- Sōno mitigari dolors; i noc. magis torq̄ri ipō. & q̄ vna virt' retrahat alā & q̄r variis fanta. iterrupat som. & debreui som. pisciculor. cū aliis florib'. 182.
- Sedimentum rubeum & bono & malo esse & q̄ ptimum sit cādidum. & de lenitate ipsius cum aliis. fo. 217.

S V M M A R I V S

- Substantiam dare cum difficilius sit dare colore, qualiter lene nondum album. et de verbis textus admodum salutaris. si tantum ponderet sicut minuisse securum. in alio textu cum multis pulchris punctis. fo. 213.
- Sedimentum sub rubeum ut salutem promittat quibus egeat conditionibus & si a sanguine sit morbus semper salubris. fo. 220.
- Sedimentum crinoidale quid & unde tale appelletur & quid indicet effectiue & materiam, si pingue tale dici possit. quid laminosum furfureumque & quod vno respectu crinoidale omnibus deterius. alia ratione laminosum tale, alia furfureum & quomodo facimus istud esse tertium in text. & omnibus deterius. f. 124.
- Sedimenta a sub puis magnis ve portionibus videri quod deterius, etiam si omnibus sit illa ratio & de vario alio sedimento contra naturam & concordia plurimum text. f. 226.
- Sedimenta imperfecta sub nomine nubecule. & varia colore & situ. & quod quibusdam sit nubes ut sedimentum & forsam sola urine coctio. & quod in nigris melior nubes & in sanis. fo. 227.
- Substantia urine quid sit & qualis indicet cruditatem. & si alteratione et tingatur et si hoc Hipp. conforme. & quod verbum tenue ad calorem & substantiam referatur et de effectu caloris naturalis et extranei. fo. 230.
- Screatum humorem peccatum ostendit in regione pericordiali & conditionibus illi cum al. f. 253.
- Screatum e pluribus integrari sed coctione in substantia potissimum unde prompte facileque expelliturque. fo. 256.
- Sputi puri cause & quod sanguineum sit detestabile si perseveret. & si tale in plethori leui extruset slob. in sexta epidemiarum fo. 259.
- Sputi viridis spumosi que cause & inditia & si omne erit spumosum. fo. 261.
- Sputi nigri vituperium & si necessario mortem & de singulari sensu ad quendam textum Hipp. fo. 263.
- Sternutamentum quid & que & si Hipp. bene a Gal. excuset a nobis & que obstitit p sitve & de singulari intellectu ad text. Hipp. in. 2. de ratione victus. fo. 264.
- Sputi biliosi permixti sanguini inditia & cause & si melius sit quod ad rubeum magis declinat. & quod oppositum possit teneri & quod sanguis comertio humores coquit. f. 269.
- Screatus summa latius est ipso dolorem sedari & si ipso procedente actur oppositum. & de colore nigro cum aliis punctis. fo. 271.
- Suppuratio cui etati cui sanguis fluor magis congruat cum aliis punctis. f. 378.
- De litera. T.
- Triplicem esse huius artis utilitatem & que sit & que potissima. fo. 3.
- Talia loca hypocondrialia esse mollia expertiaque doloris bonum & quod sanitas in materialibus morbis ex vacuatione et alteratione pendeat et quod membra non se alterent in statu naturali. fo. 105.
- Tumor pedum hidropicis familiaris. si datur spiritus naturales & quod omnis hidrops sit passio hepatis. fo. 156.
- Tumorem circa ventrem desistere redireque quomodo intelligat & nos ad Gal. fo. 161.

I N D E X:

Tex. hip. i. 4. aph. qb⁹ilia suspēsa eē re, eūdē ad illū pgnosti. dolorē q̄ i ilis fatiget & q̄ dolores vagi sint a vētositate & diutini a quouis humore. f. 208.

De litera. V.

Vlceris ficci cā & pgnostic. & sub q̄ colore pei⁹ & q̄ mēbro cū aliis punt. f. 79
Vnde hipocondrium, & si sit iliis idē & q̄ antonomatice de dextro & etiam
intrinseco & extrinseco. f. 104.

Vngium liuor pessimū iditiū & pei⁹ cum reliq̄ corpore & q̄d sint quē ad cor
respectu habeant. & de pulchra digressione de hoc in Thadeu m. f. 170.

Vtilia reppeti non est malum & q̄ vēter sit corporatus molliisq̄ cū vtili
tate talium. fo. 115.

Vrinā vi alreratē iecinoris potissimum repiscere & q̄ incontēto sit potissi
ma certitudo. fo. 211.

Vrine sedimentum laudabile lene sed leue, posse legi. & q̄ cocta sint gra
uia leuiaq̄ fo. 212.

Vrine sedimēti situs & q̄ isim⁹ & de causa & figura talis & colore. fo. 213.

Vrie sedimēti eqlitas q̄d addat lenitati & q̄tum eqlitas mala sit i reprobris
sedimentis. & de prestanti vi signorum vrine in morbis acutis. fo. 214.

Vrina cōspiciēda ēt i morbis extra venas & de priuatiōe sedimēti in sanis &
de lōga serie Aui. declarata circa hoc. & de cruditate sedimenti fo. 215.

Vrinā tenuē rufā miari discrimē & q̄ salub. mor. sit mort. ex plixitate. f. 231.

Vrie nigre fetide pigis signatū. & cui sbē pei⁹. cū ceteris pūtis isti⁹ ma. f. 233.

Vrine nigre aquose signata & de collōne ad etates cū plētris punctis. f. 237.

Vrina tenui cruda promitti apostemata inferius & de pulchra digressione
de crisi pmutationis. fo. 239.

Vomitū purū, mixtumue bifariā dici & de itētiōe Gal. de humorib⁹ puris &
de iurgio vgonis ad marsiliū de puritate colere cum ceteris. f. 247.

Vomitus porracei. inditia & cause & si talis lucidus. & de nigro. & de diff. in
ter species melācolie & qualis vomitus nequior cum ceteris. fo. 249.

Vomitus varii coloris causa & significatum & sub q̄ miscela peior & q̄ na
tura potens abscondat letale venenum cum ceteris punctis. fo. 251.

Vomit⁹ putris inditia & cause & q̄ n̄lis sit expsodoris. & q̄ fetid⁹ mor. f. 252.

Vomitum crīsum i febribus & de signis talis propriis & cōmunibus & si fri
gore ciatur an compescatur vomitus cum multis puntis. fo. 412.

Varios terminos crisis vomitu facte & qualis terminus inclusiuus exclusi
uu ve & de dubiis circa talia. Finis.

EXPLICIT PRESENS OPVS

primi & secundi & tertii libri Predictionū Hip. Cōmenti

etiā Gal. cū Annotatio. ac singulari & noua expositio

ne nunquā visa castigatū ac diligentissime

correctū. Apud inclitā Conimbricā. Ex offi. Iohānis

aluari & Iohānis barrerii Calcographor. Nono.

Cal. April Anno. M. D. XL. III.

